

Communens Ret til uden at spørge Amdraadet at afløse denne Deel af Pligtarbeidet i Communen, forekommer det mig nødvendigt ved Siden deraf at træffe en Bestemmelse om, at en tilsvarende passende Deel af Huusmændenes Pligtarbejde samtidsigt bortfalder. Om jeg har været heldig i at gribe det Rette ved at foreslaae, at kun den ene Pligttag af de tre skal bortfalde, istedetfor maaskee, at de to Dage skal bortfalde, skal jeg lade staae hen; men det forekommer mig at være nødvendigt, at en Deel, og kun en Deel, af Huusmændenes Pligtarbejde falder bort paa samme Tid, som en Deel af Hartkornets Pligtarbejde bortfalder derved, at Sogneforstanderskabet bortliciterer Veiarbeidet istedetfor at lade det forrette in natura. — Den ærede Landstingsmand stillede et Spørgsmaal om, hvem der egentlig kom til at udrede Betalingen for det Arbejde, som Amtet havde ladet foranstaltet for Communens Regning. Dette Spørgsmaal findes ligefrem besvaret i Lovforslaget; § 11 indeholder Communens Ansvar ligeoverfor Amtet, men § 8 omtaler den enkelte Arbejdspligtiges Ansvar ligeoverfor Communen, saa med Hensyn hertil er der ikke nogen Mangel i Lovforslaget.

Teszen: Den høitærede Minister bemærkede, at det aldeles ikke kunde anses gennemførligt at ville overføre nogen af de mindre Landeveie til Statens Vedligeholdelse. Det vidste jeg meget vel, og det udtalte jeg ogsaa i mit første Foredrag, at dertil var Stemningen ikke; men jeg ansaae det for at være meget uheldigt, at man saaledes udstykkede navnlig Viniernes Fastsættelse mellem 19 Amter, og derfor tillod jeg mig at høre den Tanke — thi det var ikke noget Forslag —, at man gjorde bedre i at have en Provindsstyrrelse for dem. Derimod bemærkede den høitærede Minister, at man savnede en saadan Provindsstyrrelse, og dertil vil jeg sige, at, fordi der savnes Provindsstyrrelser for alle Anliggender, derfor kunde man dog meget let sammensætte et Provinds-Beiraad, som kun havde med Provindsens Veianliggender at gjøre, og som jo naturligt vilde kunne dannes ved Delegerede fra Amterne og Kjøbstæderne med Tilkalddelse af Veidirecteuren. Paa samme Maade kunde der jo let

dannes et Herredsveiraad ved Hjælp af Delegerede fra Sogneforstanderskaberne og en Veinspecteur. Hvorvidt en saadan Tanke skulde finde nogen Anklang, maa jeg naturligtviis lade staae hen, men, hvad der forekommer mig vigtigere end Alt dette, er, at man kommer til Klarhed om, hvilket Veibehov der virkelig er tilstede, hvorledes de forskjellige Slags Veie nu, efter som Forholdene have udviklet sig, skulle fordeles, hvad der skal være Hovedlandevei, hvad mindre Landevei og hvad Bivei. I denne Henseende er der foregaaet en stor Forandring, som nødvendigviis maa finde et Udtryk, og det var dertil, det sigtede, som jeg tillod mig at høre om Færdselsforholdenes Fordeling. Det er ikke min Mening at lade Landeveiene gaae over til at blive Hovedlandeveie; nei, jeg mener, at enkelte af Landeveiene meget godt kunne reduceres til Biveie, og at enkelte Stykker af Hovedlandeveiene meget godt kunne reduceres til at være mindre Landeveie, maaskee endogsaa til at være Biveie; og, hvad jeg navnlig lægger Vægt paa, er, at man for at komme til Klarhed om, hvilken Veibyrd i Virkeligheden er, maa være paa det Rene med, hvad Veibehovet er, og hvorledes Fordelingen af de forskjellige Veie skal være, thi uden dette handle vi virkelig iblinde. Den høitærede Minister har henviist til, at det i 17de Session af Landstinget nedsatte Udvalg havde adopteret det Princip, som er nedlagt i denne Lov, og i det Hele taget havde sluttet sig til Loven; men hertil skal jeg dog bemærke, at Udvalget udtalte, at det vel ikke havde Noget imod Principet at erindre, men det bemærkede tillige udtrykkeligt, at, da det dog var umuligt, at Loven kunde bringes tilende i den Session, maatte man forudsætte, at der, hvis den paany forelagdes for Rigsdagen, var samlet det fornødne Materiale til Bedømmelsen af Veibehovet tilligemed forskellige andre Oplysninger, som Udvalget begjærede. Med Hensyn til dette Punkt, Veibehovet, ere vi endnu uden tilstrækkelig Materiale, thi det er ikke Noe, at vi vide, hvormange Mil Landevei vi have, og hvormange Mil der deraf er grundforbedret, og hvormange ikke; Mangelen ligger deri, at vi ikke vide, hvad vi herefter behøve at vedligeholde som mindre Landeveie, og hvad vi